

Evanjelická Bratislava

3
2022
September

Ročník 49

Evanjelická Bratislava č. 3/2022 – September; ročník 49

Preložila Eva Guldánová:	-- Modlitba	1
Monika Ficzová:	----- Prenasledovaní kresťania	1
Jozef Kováč:	----- Vzdelávanie presbyterov	6
Barbara Haug:	----- Spomienka na pani farárku Mgr. Zuzanu Kolárovskú	8
Martin Šefranko:	----- Víťazný beh	11
Martin Miti Kováč:	----- „Daj mi pokoj!“	12
Ľudmila Podjavorinská:	----- Hádanka	14
Katka Šebeňová:	----- Zborový tábor 2022	14
Martin Šefranko:	----- 3, 2, 1, štart	20
Martin Miti Kováč:	----- Muž, ktorý naplnil Štúrov sen	22
	----- Sedem kľúčov k životu	30
Martin Šefranko:	----- Radostne žila svoju vieru	31
Ondrej Majling:	----- Životopis Jelky Zatkovej	36
Jozef Kováč:	----- Životné krédo sestry Jelky	37
Milan Rúfus:	----- Nepočuteľné laudácie	38
Øivind Andersen,		
Greg Laurie:	----- Budete mi svedkami	39
	----- Pán Boh má veselých ľudí rád	43
	----- Knihy do vašej pozornosti	43
	----- Vladislav Santarius: 100% Kristus	43
	----- ed. Ivana Poláková: Miloš Kovačka – aristokrat ducha	44
	----- Tesnou bránou 2023	45
	----- Fotoreport	45

Evanjelická Bratislava

Periodicita: občasník

Údaje o vydavateľovi:

Názov: Cirkevný zbor ECAV na Slovensku

Bratislava Legionárska

Sídlo: Legionárska 4, 811 07 Bratislava, IČO 42267145

Korešpondenčná adresa:

Legionárska 4, 811 07 Bratislava;

legionarska.ba@gmail.com

Tel.: 02/555 711 95

www.legionarska.sk

Dátum vydania: 25. september 2022

č. 3/2022; ročník 49

Cena výtlačku: nepredajné

Evidenčné číslo: EV 4391/11

ISSN 1338-7936

Redakčná rada: Jozef Budaj, Jozef Kováč,

Ondrej Majling, Viera Macháčková,

Mária Šebestová, Matej Trepáč,

Martin Šefranko – zodpovedný redaktor

Obálka: Zborový tábor – program pre staršie deti

Grafický dizajn: Karol Prudil

Tlač: TYPIN – polygrafické služby

Modlitba

(z 11. Valného zhromaždenia Svetovej rady cirkví, ktoré sa 31. 8 – 8. 9. 2022 konalo v nemeckom meste Karlsruhe.)

Svätý Bože, zdroj a Tvorca všetkých vecí,
večná láska, vzdávame Ti vďaky:
Otče, ktorý nás nekonečne miluješ,
Synu, ktorý nám zjavuješ svoju bezpodmienečnú lásku,
Svätý Duchu, ktorý nás zmocňuješ božskou láskou,
zhromaždi nás spolu v Tvojej láske,
aby sme mohli rásť vo viditeľnom spoločenstve
a tak vydávať vo svete svedectvo o jednote.
Kde sú Tvoji ľudia zlomení, nech láska uzdravuje.
Keď vo svete kričí nenávisť, nech láska prináša pokoj a spravodlivosť.
V čase, keď stvorenstvo vzdychá, nech príde vykúpenie pre celú zem.
Príď so svojou božskou láskou a vstúp do našich sŕdc.
Pohýnaj svoju cirkev a pohýnaj svet
k zmiereniu a jednote.
Amen.

Preložila **Eva Guldánová**,
predsedníčka Ekumenického výboru ECAV.

Prenasledovaní kresťania

Viac ako 360 miliónov kresťanov na celom svete čelí intenzívnemu prenasledovaniu a diskriminácii kvôli svojej viere. V 50 krajinách nachádzajúcich sa v rebríčku svetového indexu prenasledovania to platí vo veľmi vysokej až extrémnej miere; postihnutých je 312 miliónov zo 737 miliónov kresťanov, ktorí žijú v týchto krajinách.

Medzinárodná nevládna kresťanská organizácia Open Doors (Otvorené dvere), ktorá pomáha prenasledovaným kresťanom po celom svete, sleduje chápanie pojmu „prenasledovanie kresťanov“ v širších súvislostiach.

Na základe toho prenasledovanie neprevláda len vtedy, keď štát väzní, zraňuje, mučí alebo zabíja jednotlivcov alebo celé skupiny kresťanov pre ich vieru, ako je to v mnohých krajinách realitou. Prenasledovanie prevláda aj vtedy, keď kresťania stratia prácu alebo živobytie pre svoju vieru, keď deti majú obmedzenú alebo nemajú žiadnu školskú dochádzku pre svoju vieru alebo vieru svojich rodičov, alebo keď sú kresťania vyhnaní zo svojich tradičných oblastí života kvôli svojej viere. Podobné je to aj vtedy, keď kresťanom nie je dovolené stavať kostoly alebo sa dokonca stretávať súkromne, keď je registrácia kresťanskej cirkvi alebo organizácie možná len za veľmi znevýhodnených podmienok alebo nie je možná vôbec. Keď ľuďom iného vierovyznania nie je zákonne alebo aspoň spoločensky dovolené konvertovať na kresťanstvo a vyznávať kresťanskú vieru (teda ak veriaci musia počítať s následkami v rodine, na majetku, živote a zdraví), Open Doors hovorí o kresťanskom prenasledovaní.

Vytvorenie Indexu svetového prenasledovania 2021 bolo certifikované Medzinárodným inštitútom pre náboženskú slobodu. Prináša zoznam 50 krajín sveta, kde sú kresťania najviac prenasledovaní pre svoju vieru. Organizácia Open Doors pôsobí vo viac ako 70 krajinách s prísne obmedzenou slobodou viery, aby poskytovala duchovnú a materiálnu podporu prenasledovaným kresťanom. To je zvyčajne možné len tajne. Prostredníctvom miestnych zamestnancov – vlastných alebo z partnerských organizácií – stoja priamo na strane kresťanov a podzemných cirkví. To im pomáha lepšie pochopiť miestne podmienky a situáciu prenasledovaných kresťanov v ich sociokultúrnom a náboženskom prostredí a prispôbiť projekty pomoci ich potrebám.

Na vytvorenie World Watch List (zoznam krajín, v ktorých sú kresťania najviac prenasledovaní) môže Open Doors čerpať zo siete dlhodobých kontaktov v mnohých krajinách, ktoré poskytujú informácie z prvej ruky. Okrem toho odborníci z troch oblastí odpovedajú na diferencovaný katalóg otázok: výskumníci z Open Doors, analytici z tímu WVI a externí experti. Tieto informácie sú doplnené o verejne dostupné údaje a správy o príslušných krajinách. Informácie sú vyhodnocované pomocou neustále vyvíjanej metodiky. Proces vývoja kontrolujú aj externí vedci.

Zverejnením indexu svetového prenasledovania sleduje Open Doors cieľ každoročne zdokumentovať globálne prenasledovanie kresťanov v celej jeho dynamike a desivom rozsahu. Tým sa dosiahne nasledovné:

Prenasledované krajiny a stupeň náboženskej slobody sa zverejňujú.

Politici a médiá sú mobilizovaní, aby sa zapojili.

Vytvára sa základ pre modlitby za prenasledovaných kresťanov a cieľnú pomoc.

Svetový index prenasledovania popisuje útrapy mnohých kresťanov, ktorí trpia prenasledovaním a diskrimináciou. Za tým sa skrýva zložitá realita, v ktorej má prenasledovanie často rôzne príčiny, intenzitu a prejavy.

Násilie je najviditeľnejšou a najpozoruhodnejšou črtou prenasledovania, no nie je ani zďaleka jedinou. Sotva v žiadnej inej krajine je to také jasné ako na Maldivách. Aj keď dodnes neboli hlásené žiadne násilné útoky proti kresťanom, krajina je na 16. mieste vo svetovom indexe prenasledovania. Len málo kresťanov v krajine čelí takým drastickým následkom, len čo sa zistí ich viera; medzi ne patrí strata ich občianskych práv, uväznenie a rozsiahle sociálne vylúčenie. Vďaka tomu je takmer nemožné žiť svoju vieru. V mnohých krajinách na World Watch List čelia kresťania podobným problémom. Vo všetkých oblastiach života zažívajú neustály tlak. To môže byť z dlhodobého hľadiska ešte viac vyčerpávajúce ako sporadické násilie.

„Islamský útlak“ je zďaleka najvýznamnejšou, no v žiadnom prípade nie jedinou hybnou silou prenasledovania. „Komunistický útlak“, „nábožensky motivovaný nacionalizmus“ a „diktátorská paranoja“ tiež patria medzi hlavné príčiny prenasledovania. Vo väčšine krajín navyše viaceré z týchto hnacích síl fungujú vedľa seba alebo sa dokonca navzájom posilňujú. Súčet skóre pre týchto päť oblastí života (každá s maximom 16,7 bodu) a hodnotenie násillia (maximálne 16,7 bodu) vedie k celkovému skóre pre príslušnú krajinu na svetovom indexe prenasledovania.

1. Súkromie: Každý má právo na chránený súkromný život. V oblasti ľudských práv sa tu hovorí o slobode myslenia a svedomia, v oblasti náboženskej slobody o „vnútornom fóre“ (forum internum). Môžu sa kresťania doma nerušene modliť alebo čítať Bibliu? Majú sa báť neohlásených domáчих návštev s následkami?

2. Rodinný život: Každý je súčasťou rodiny. Okrem individuálneho súkromia je táto oblasť zo všetkých najosobnejšia. Snaží sa štát alebo rodina brániť kresťanovi v praktizovaní alebo odovzdávaní svojej viery v rámci svojej rodiny? Táto forma prenasledovania je často mimoriadne stresujúca najmä pre kresťanov moslimského pôvodu, ale aj pre ostatných konvertitov.

3. Spoločenský život: Každý žije v sociálnom prostredí s určitými charakteristikami. To môže kresťanom spôsobiť problémy, najmä v krajinách, kde je dôležitá príslušnosť ku kmeňu alebo etnickej skupine. Môžu sa kresťania voľne pohybovať v každodennom živote a zúčastňovať sa na spoločenskom živote, napríklad využívať dedinskú studňu? Využívajú miestne úrady alebo vplyvné osobnosti – ako napríklad miestni náboženskí vodcovia – vieru kresťanov ako príležitosť na diskrimináciu, vyhrážanie sa alebo dokonca na podnecovanie zvyšku komunity proti nim?

4. Život v štáte: Každý človek žije v štáte. Táto časť skúma otázky o úlohe ústredných a provinčných vlád: Kontrolujú životy svojich občanov? Sú kresťania slobodní a môžu sa bez prekážok zúčastňovať na verejnom živote? Sú kresťania degradovaní na občanov druhej kategórie? Existujú obmedzenia slobody viery v oblasti práva alebo súdnictva?

5. Život cirkvi: Kresťan je zvyčajne súčasťou cirkvi alebo podzemnej cirkvi. Môžu kresťania slobodne praktizovať svoju vieru v komunite? Aké prísne sú obmedzenia? V diskusiách o ľudských právach je aspekt komunity obzvlášť dôležitý, pokiaľ ide o slobodu presvedčenia.

6. Fyzické násilie: Ďalšia dôležitá časť dotazníka sa týka fyzického násillia. Sú tu zahrnuté otázky zo všetkých piatich spomenutých oblastí života, ktoré sa týkajú násilných útokov proti kresťanom kvôli ich viere. Tým, že táto oblasť je posudzovaná oddelene a prikladá sa jej rovnaká váha ako jednotlivým oblastiam života (najvyššie možné hodnotenie zodpovedá 1/6 maximálneho počtu bodov), zabráni sa tomu, aby jednotlivé, niekedy až okázalé násilné činy skreslovali celkový obraz prevládajúceho prenasledovania (ide o snahu správneho odrážania skutočného stupňa prenasledovania).

Na prvých troch miestach Indexu svetového prenasledovania 2021 sa nachádzajú Afganistan, Severná Kórea a Somálsko. India je na desiatom mieste, Čína na sedemnástom a Egypt na dvadsiatom mieste.

Kresťania v Afganistane a Severnej Kórei dlhé roky trpeli mimoriadne vysokým tlakom vo všetkých skúmaných oblastiach života. S prevzatím moci Talibanom je teraz úroveň násilia voči kresťanským konvertitom, ktorí sú považovaní za odpadlíkov, extrémne vysoká. Afganistan je tak na prvom mieste vo svetovom indexe prenasledovania, zatiaľ čo Severná Kórea sa prvýkrát za 20 rokov prepadla na druhé miesto bez toho, aby sa situácia kresťanov zlepšila.

Čínska infraštruktúrna iniciatíva „Nová hodvábna cesta“ zahŕňa aj zložku „digitálnej technológie“. V dôsledku toho ekonomická sila a vplyv Číny naďalej rastie, rovnako ako čínsky komunistický nacionalizmus. Režim chce dosiahnuť potrebnú sociálnu stabilitu príkazmi zhora, a nie slobodou voľby a prejavu alebo slobodou v oblasti náboženstva a viery. Náboženský vodcovia v Číne vedia, že sa musia prispôbiť. Nové nariadenia z mája 2021 – pokračovanie nariadení z februára 2018 a februára 2020 – od nich vyžadujú „milovať vlast a podporovať vedenie komunistickej strany a socialistického systému“. Sú preverovaní, aby sa zistilo, či ich aktivity „ohrozujú národnú bezpečnosť, podkopávajú národnú jednotu a rozdeľujú krajinu“. Nové predpisy zároveň obmedzujú rozsah kontaktov občanov s cudzincami s pobytom v krajine. V dôsledku stále prísnejších vládnych nariadení zmizlo z internetu množstvo kresťanského obsahu a takmer všetky Biblie.

„Čínsky model“, akokoľvek spojený s inými ideológiami alebo náboženstvami, bol nedávno napodobňovaný v takých rôznorodých krajinách ako Srí Lanka (52. miesto), Mjanmarsko a Malajzia (50.miesto), ako aj v štátoch Strednej Ázie. V týchto krajinách sa sprísnila obmedzenia pre odporcov v rámci rámca – Jedna krajina, jeden ľud, jedno náboženstvo.

Index svetového prenasledovania vytvorený organizáciou Open Doors nemá byť štatistikou, v ktorej prenasledovaní kresťania miznú za holými číslami. Každý jednotlivec by mal byť povšimnutý vo svojom utrpení a dostať útechu a povzbudenie. Svetový index prenasledovania má byť inšpiráciou k modlitbe a podporou pre všetkých prenasledovaných kresťanov.

„Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Blahoslavení ste, keď vás pre mňa hanobia a prenasledujú a hovoria

o vás všetko zlé; radujte a vesel'te sa, pretože vaša odmena hojná je v nebesiach; veď tak prenasledovali prorokov, ktorí boli pred vami.“ (Evanjelium podľa Matúša, 5. kapitola, verše 10 – 12)

Použitím textov z webovej stránky: www.opendoors.de
pripravila **Monika Ficová**,
členka cirkevného zboru.

Vzdelávanie presbyterov

V sobotu 11. júna 2022 pripravil náš cirkevný zbor spolupráci s Evanjelizačným strediskom vzdelávanie (pracovný tréning) pre presbyterov v Častej. Lektorom bol Mgr. Ing. Slavomír Slávik. Zúčastnilo sa ho 18 účastníkov. Hlavnou témou bolo 6 najdôležitejších oblastí modernej tímovej práce.

Povzbudením do zborovej tímovej práce bol citát z Božieho Slova:

**„Ale my nie sme zbabelci, aby sme zahynuli: my sme veriaci, aby sme si zachránili život“
(Židom 10, 39).**

Výstižný bol aj citát cirkevného otca Augustína: „Ten, kto chce inšpirovať, musí byť najprv sám inšpirovaný.“

Postupne sme sa zaoberali 6 najdôležitejšími oblasťami tímovej práce so zameraním na konkrétne potreby nášho cirkevného zboru:

1. Inšpirácia pre aktívnu službu v zbore
2. Angažovanosť členov zboru konkrétnej služby
3. Jasná vízia a ciele

Lektor Slavomír Slávik

Vzdelávanie presbyterov a spolupracovníkov

4. Dobré vzťahy a zapájanie všetkých členov
5. Výkon pre dosiahnutie dobrých výsledkov
6. Prepájanie jednotlivých tímov a budovanie a udržovanie dôvery.

Návrh: Milí čitatelia, skúste si (tak ako sme to robili aj my na školení) ohodnotiť týchto 6 oblastí v našom cirkevnom zbore, tak ako ich vy vnímate, od 1 – 10.

Budeme vďační, ak sa budete za jednotlivé oblasti modliť.

Autori kurzu sa riadia heslom: **„Najväčší potenciál našej organizácie sa ukrýva v spôsobe, akým spolu ľudia spolupracujú.“**

Spojme sa takto v zápase, aby náš zbor bol živým slúžiacim zborom, kde sa budú všetky generácie cítiť prijaté a nájdu duchovný domov.

Jozef Kováč, zborový presbyter

Spomienka na pani farárku Mgr. Zuzanu Kolárovskú

So Zuzanou Kolárovskou ma spája 30 dôležitých rokov môjho života ako sestry diakonisy. Už v roku 1992 prišla do Württemberska prosba Ev. cirkvi na Slovensku v rámci novoutvoreného partnerstva troch cirkví (pozn.: *dvoch ev. cirkví v Nemecku: vo Württembersku a v Durínsku a Ev. cirkvi na Slovensku*). ECAV na Slovensku požiadala o sestru diakonisu – učiteľku, ktorá by pomohla obnoviť diakoniu po dlhých rokoch zákazu bývalých troch diakonických materských domovov v Bratislave, Liptovskom Mikuláši a Starej Turej.

Vo Württembersku je 6 diakonických sesterstiev a žiadosť prišla aj do Herrenbergu. Bola som sestra – učiteľka, ktorá, po viac ako 5 rokoch misiónárskej služby v Ázii, učila 20 rokov na zdravotníckej škole v Pforzheime. Znamenalo to tiež spoznávanie úplne odlišných kultúr a učenie sa jazykov. Bola som pripravená na nový odchod a odvážila som sa skúsiť to.

So sestrou Marie-Luise Rieger a ďalšou kolegyňou sme nadviazali prvé kontakty v Bratislave, kde nás prijala pani Kolárovská a generálny biskup Uhorska i a niekoľko študentov teológie, s ktorými som dodnes v kontakte. Bol tu úplne iný školský systém, ale už aj jestvujúca skupina mladých ľudí, ktorí žili spolu na internáte ako evanjelická trieda na Strednej zdravotníckej škole. Žiaľ, v Pforzheime ma mohli nahradiť až o rok neskôr, a tak som prišla na jeseň v r. 1993.

Na úvod mi pani Kolárovská zorganizovala spoznávacie hosťovské pobyty na farách v Batizovciach a Málinci. Od roku 1994 som bola „diakonistou z Nemecka“ v ECAV na Slovensku. Nosila som odev diakonís a žila s poslaním „vychovávať mladých (boli tam aj muži) k diakonickému duchu“. Boli vo veku 14 – 18 rokov a mali denné štúdium na svojej škole. Anna Polcková a jej sestra Štefánia boli poverené dohľadom na internáte a ja som im popoludní pomáhala duchovne sprevádzať mladých.

Zuzana Kolárovská

*19. 2. 1945 – † 9. 6. 2022

Diakonia bola už zriadená ako účelové zariadenie cirkvi, no ešte vždy len „v plienkach“. Pani Kolárovská povedala, že začala „pod nulou“ a niektoré dokumenty boli stále uložené v krabici pod jej posteľou na fare v Rači. V kancelárii na Legionárskej bola malá miestnosť, jeden pracovník v rámci civilnej služby a niekoľko zamestnankýň na čiastočný úväzok. Neskôr som sa zúčastnila presťahovania do priestorov na 4. poschodí Generálneho biskupského úradu (*pozn.: na ul. Palisády*) a bola som svedkom založenia prvých stredísk diakonie v Horných Salibách, Kšínnej a Červenici, ako aj posviacky Strediska diakonie pre profesionálne náhradné rodiny v Ľubietovej. Moje auto nám pomohlo veľa cestovať a mohla som navštíviť rodiny študentiek a prezentovať diakoniu na stretnutiach mládeže v sobotu a Službách Božích v nedeľu.

Moje sesterstvo nemá žiadne sľuby a človek nevstupoval akoby do celoživotného povolania diakonisy. Dnes máme aj vydaté sestry a mužov, ktorí sú členmi ako bratia. Pani Kolárovská bola vedúca, ale veľa som mohla vyskúšať aj z vlastnej iniciatívy. Čím dlhšie sme boli spolu, tým užšie sme spolupracovali. Najmä pri vydávaní našich pracovných zošitov: „Staroba a choroba – umenie chápať a vedieť pomáhať“ a „Lekcie pre vyučovanie náboženstva“.

Sestra Marie-Luise Rieger bola už na dôchodku a často s nami trávila týždne. Spoločne sme organizovali kurzy a prednášky. Intenzívne sa však zapájala do učebnice o starostlivosti (*pozn.: o starých a chorých*) v rodinách, pretože zo svojej zborovej diakonie mala skúsenosti s ambulantnou starostlivosťou a už tam viedla kurzy pre príbuzných chorých. Naším vzorom bol pracovný zošit Charitasu. Pani Kolárovská s Marie-Luise spolupracovala ako organizátorka a prekladateľka najmä na východnom Slovensku. Navštívili sme asi 100 cirkevných zborov a samozrejme sme spoznali mnoho farárskych rodín. Pani farárka Hrešková preložila našu modlitebnú brožúrku, ktorá vyšla dosiaľ v 5 vydaniach v náklade 5000 kusov.

Po 3 rokoch sa moje pôsobenie vo funkcii poverenkyne Württemberskej diakonie (*pozn.: na Slovensku*) skončilo, ale keď som v roku 1999 odišla do dôchodku, bola som tam ešte ďalších 6 rokov ako „dobrovoľníčka“, t. j. bez zmluvy. Chodila som do evanjelických škôl a pomáhala som pri vyučovaní

náboženstva. To viedlo k ďalšej intenzívnej spolupráci s pani Kolárovskou. Vypracovali sme Lekcie pre vyučovania náboženstva. Ja som mala nápady, ale ona to musela všetko napísať do svojho počítača v slovenčine a ďalej rozvinúť! Jej veľkým podielom boli teologické, biblické témy. Tak vznikli ďalšie dve knihy. Takmer doktorandská práca! Stali sa mojím „semienkom“, ktoré som zanechala v ECAV, keď som odišla do dôchodku.

Teraz žijem v Herrenbergu ako súčasť sesterského spoločenstva a naďalej každoročne navštevujem Slovensko a trávim tu dovolenku so svojou priateľkou Isolde Hahn. Až korona nás spomalila a mám nádej, že by vzťahy opäť mohli normálne fungovať!

Moje sesterstvo ma celé tie roky podporovalo a pani Kolárovská a tiež farárka Anna Polcková boli pre nás naďalej milými hosťami. Partnerstvo funguje aj bez „reálnej prítomnosti“. Zostávame spojení vo viere. Vďaka predplatnému Ev. posla a osobným kontaktom som stále dobre informovaná.

Veľmi ma dojalo, že Zuzana Kolárovská ochorela a odišla večného domova. Bude nám chýbať, ale štafetu po nej prevzali iní. Budovanie diakonie pokračuje! Aj keď nevzniklo žiadne nové sesterstvo (pozn.: *diakonís*), Zuzanina životná práca položila dobrý základ. Naše semienko by malo naďalej požehnane pôsobiť a byť v cirkvi živé.

Na prvom Krichentagu (pozn.: *cirkevných dňoch*) vo Witttenbergu v roku 1848 Hinrich Wichern v zápalistom prejave napomenul cirkev slovami: „Láska ti patrí rovnako ako viera.“ To tiež znamená, že diakonia potrebuje štruktúry a organizáciu a musí byť živou v povedomí cirkevných zborov a všetkých veriacich. Zuzana Kolárovská bola toho príkladom a to je teraz jej odkaz! Mnoho jednotlivých sestier a bratov, ako aj celé sesterstvo (pozn.: *diakonické sesterstvo v Herrenbergu*) a jeho vedenie spomína s úctou a vďačnosťou na ňu a jej úsilie o diakoniu!

Svoje listy zvyčajne podpisovala slovami: „Pán požehnaj Tvoju prácu.“ To je aj naša prosba. A s diakoniou na Slovensku zostaneme verne spojení aj v budúcnosti.

Barbara Haug

Vítazný beh

Pod touto športovo znejúcou témou sa 4. – 8. júla 2022 konal denný detský tábor v Cirkevnom zbore ECAV Bratislava Legionárska. Nechýbali olympijské kruhy, olympijský oheň, maskot, tímy, do ktorých bolo rozdelených 44 zúčastnených detí. Družstvá vzájomne súťažili v duchu fair play. K začiatku každého z táborových dní patrili stolové hry v menších skupinkách aj následné spoločné hry všetkých účastníkov a spev táborovej hymny i ďalších duchovných piesní. Po chutnej desiatej, na ktorú viacerí z rodičov ochotne venovali ovocie či iné dobroty, nasledovalo divadielko – krátky zdramatizovaný príbeh uvádzajúci do biblickej témy. Tá bola ukončená modlitbou a kvízom. Na tému deti nadviazali tvorivou činnosťou (workshopmi) a vyplňaním Denníka pretekára. Popoludnia jednotlivých dní obsahovo vyplnili návštevy Slovenského olympijského a športového múzea a Múzea Lutherovej reformácie na Slovensku. V oboch ustanovizniach deti nielen videli a počuli veľa zaujímavého, ale mohli sa aj aktívne zapojiť. Súťažili – táborové úlohy plnili – aj na 8 stanovištiach počas hry v meste. Priestor vyjašiť sa deťom poskytla návšteva zábavného centra Funcity a parku na Račianskom mýte s ihriskami, preliezkami a hojdačkami. V záverečný deň sa konalo vyhodnotenie tábora, spojené s požehnaním účastníkov v Novom ev. kostole a poďakovaním Pánu Bohu. Téma tábora Vítazný beh súvisela s príbehmi niekdajšieho nepriateľa kresťanov Saula, život ktorého úplne presmerovalo nečakané stretnutie s Ježišom. Prijal nové meno Pavel a stal sa oddaným Ježišovým vyslancom – horlivým Kristovým služobníkom. Hoci detský tábor patrí už k tradičným – každoročným letným podujatiam v zbore, nepokladáme za samozrejmú ani záujem detí, ani dôveru ich rodičov, ani ochotu a nadšenie tých, ktorí tábor pripravujú, ani obetovaný čas dobrovoľných spolupracovníkov. Všetko to s vďaku Bohu prijímame ako vzácny dar. Viacero mladých, ktorí sa tábora v minulosti zúčastňovali ako deti, slúžili tohto roku už ako pomocní vedúci, tiež hudbou, spevom, divadlom. I to je svedectvo, že letný tábor nie je iba miestom, kde môžu zamestnaní rodičia „odložiť“ svoje deti, ale aj prirodzeným priestorom, kde sa mladí učia postupne preberať štafetu služby

a rôzne generácie zažijú cirkev ako radostnú komunitu. — Spoločenstvo, kde nám je pripomínané, že aj my sme pozvaní k víťaznému behu (1. Korinským 9, 24 – 25; 2. Timoteovi 4, 7).

***Martin Šefranko**, zborový farár*

„Daj mi pokoj!“

Už si ani nepamätám, kedy som to niekomu povedal. Lebo ono tá veta je tak trochu drsná. Väčšinou ju používame v situáciách, kedy už máme niečo alebo niekoho plné zuby. No a takáto reakcia je druhými ľuďmi vnímaná ako drzá alebo príliš prudká. Čo tým vlastne chceme skutočne povedať?

Tak, či onak, táto veta sa stala názvom nášho zborového denného dorastového tábora, ktorý sa konal 25. – 29. júla 2022 v suteréne na Legionárskej ulici a zúčastnilo sa ho 29 dorastencov. Zamýšľali sme sa počas neho nad témou pokoja, a to aj preto, lebo je to téma v dnešnej dobe skutočne aktuálna. Ako si zachovať vnútorný pokoj, v nepokojnej dobe, ktorú prežívame? Odpoveď nie je taká zložitá, darcom pokoja je Pán Boh. Vďaka Jeho Synovi

Pánovi Ježišovi Kristovi sme mohli byť zmierení s Ním, môžeme dosiahnuť vnútorný pokoj, úspešne zápasiť o pokoj v medziludských vzťahoch a prežívať i niešť pokoj v nepokojnom svete. O tom všetkom sme na tábore každodenne dôkladne premýšľali.

Okrem toho sme sa hrali, spievali a zažili veľa dobrodružstiev. V prvom rade pri etapovej hre, kedy sme sa museli pokúsiť urovnať fiktívny konflikt medzi dvoma súrodencami, ktorý mohol prerásť v totálnu katastrofu. Veľa zábavy sme si však užili aj na výlete na Devínsku Kobylu. I keď nám mierne pršalo, cesta loďou z Devína naspäť do centra Bratislavy nám túto „traumu“ vynahradiť. Dobré sme sa zabavili aj v zábavnom stredisku CyberJump, kde sme dve hodiny skákali na trampolínach rôznych druhov, farieb a tvarov :-). Po náročnom programe z celého týždňa, každému dobre padlo ležanie na kúpalisku v posledný deň tábora. Ach, skoro som zabudol spomenúť nášho vzácného hosťa, ktorý nás navštívil vo štvrtok. Bol to vojenský duchovný Viktor Szabo, ktorý nám porozprával o svojich skúsenostiach z misie v Afganistane a pripomenul nám, že o pokoj treba bojovať.

Všetko sa raz skončí, náš tábor nebol žiadnou výnimkou. Tých 5 dní uplynulo tak rýchlo, že sme sa nestačili čudovať. Ostáva dúfať, že Boží po-

koj, o ktorom sme spolu premýšľali, ktorý sme hľadali a po ktorom túžime, zostane trvalo v našich srdciach. Vlastne ani dúfať nemusíme, lebo vieme, že ak sa nevzdialime od nášho Spasiteľa Pána Ježiša Krista, ani Jeho pokoj sa nevzdiali od nás. Tak teda vytrvalo kráčajme za Ním každý deň!

Martin Miti Kováč, vedúci tábora

Hádanka

Je život prísna hádanka,
v nej správne, bez otázky,
je práve toľko súžení,
čo radosti a lásky.

No kto ju správne rozlúšti,
tú hádanku večne novú,
z jej zmyslu hrave vyčíta
čo šťastím ľudia zovú...

Však rozlúštiť ju — ťažká vec;
a mnohý, pokým žije,
sa o hrany tej hádanky
jak plaché vtáča bije.

Ludmila Podjavorinská

(*26. apríl 1872 Horné Bzince,
v súčasnosti Bzince pod Javorinou —
† 2. marec 1951 Nové Mesto nad Váhom)

Zborový tábor 2022

Od 7. do 14. augusta sa, po dvojročnej prestávke, konal letný zborový tábor. Tentokrát v Hoteli František na Čertove. Prijemný hotel, tiché prostredie a okolie s mnohými možnosťami výletov nám poskytlo veľmi dobré podmienky na strávenie celého týždňa. S našou rodinou sme sa zborového tábora zúčastnili už po siedmy raz a tentokrát sme sa tešili asi ešte viac.

Tábor sme si všetci veľmi oblúbili, keďže je tu väčší priestor na bližšie spoznávanie sa s ostatnými rodinami, čas na rozhovory, modlitby a povzbudenie na rast vo viere. Pre deti je to čas na hry s priateľmi, zoznámenie sa s novými kamarátmi a príležitosť na výlety. Kvôli antipandemickým obmedzeniam sa tábor v predošlých dvoch rokoch nemohol konať. Veľmi nám chýbal.

Hneď v prvý večer pre nás Ali Popiková a Lenka Izáková pripravili zoznamovací večer, a to formou súťažnej šou Milujem Slovensko. Súťažili sme ako 3 tímy: dámy, páni a deti. Otestovali sme si postreh, naše vedomosti aj súťaživosť. Nakoniec deti dokázali, že za jeden mesiac prázdnin ešte nestihli všetko zabudnúť a túto súťaž právom vyhrali.

Ako je už na tábore zvykom, denný program začínal ešte pred raňajkami o 7 hodine rannými biblickými stíšeniami. Kto chcel, mohol sa pridať k týmto spoločným biblickým zamysleniam a modlitbám.

Nasledovali raňajky a dopoludňajší seminár. Seminára sa venovali aktuálnym a praktickým témam našich životov. So žilinským bratom farárom Mariánom Kaňuchom sme diskutovali o potrebe reštartovať zbor po korone. Sestra Beata Dobová, riaditeľka Strediske evanjelickej diakonie v Bratislave,

nám priblížila tému starnutia a dala nám praktické rady ako pomôcť našim starnúcim rodičom, ale aj ako sa pripraviť na vlastné starnutie. Naopak, tému tínedžerského veku a hlavne potreby vedenia tínedžerov v digitálnom svete nám priblížil brat farár zo Senca Tíbor Jančík. O pobožnosti, rôznych podobách jej vyjadrenia a potrebe vzájomnej tolerance medzi generáciami, čo sa týka

brat farár Tíbor Jančík

vyjadrovania pobožnosti, sme diskutovali s naším bratom farárom Ondrejom Majlingom. Záverečný seminár o pokušeniach a skúškach v našich životoch, o tom aký je medzi nimi rozdiel a k čomu nás vedú, sme prediskutovali s bratom Jožkom Budajom.

Témou hlavného večerného programu tohtoročného tábora bolo štúdium listu Galatským s názvom «NEVYPADNI ZA JAZDY». Prednášajúci, brat farár Tíbor Jančík, nám počas 4 večerov predstavil základné východiská listu apoštola Pavla Galatským kresťanom, a to že

- 1) evanjelium je len jedno a nemožno k nemu nič pridať,
- 2) spasenie je dar od Boha, je zadarmo,
- 3) v Kristovi sme získali slobodu,
- 4) že upevňovanie slobody v Kristovi je cesta na celý život.

Po večernej téme sme sa stretli v menších skupinkách kde sme mohli ďalej diskutovať o týchto témach.

Tábor vždy poskytuje aj voľný čas medzi dopoludňajším a večerným programom, ktorý si môže každý vyplniť podľa seba, buď v areáli hotela alebo výletmi do okolia. Väčšinou sa 2 – 3 rodiny dohodli na spoločnej turistike alebo výlete, prípadne ponúkli možnosť voľných miest v aute, aby sa mohli

pridať aj tí, ktorí nepricestovali autom. Veľmi príjemné poobedie sme mohli stráviť aj na terase hotela pri vzájomných rozhovoroch a deti si užili hotelový bazén, spoločenské hry, florbal alebo stolný tenis. Šport všetkých nadchol natolko, že boli vyhlásené hneď 3 športové turnaje: stolnotenisový, florbalový a bedmintonový. Kvôli krátkosti času sa nakoniec turnaje nedohrali do konca a tak majú všetci športu chtiví celý rok čas trénovať, a o rok zabojovať o víťazstvo :)

Ďalšou športovou udalosťou bola Táborová olympiáda. Usporiadateľmi tej tohtoročnej bola rodina Oleárovcov, ktorá medzi olympijské športy zaradila veľmi originálne a zábavné disciplíny. Súťažili rodinné tímy a zároveň deti a rodičia proti sebe, samozrejme za dodržania olympijských zásad fair play.

Ako voľný deň sme si tentokrát určili stredu. Vtedy sme nemali program a naplánovali sme si celodenný výlet. Viacero rodín navštívilo neďalekú ZOO Lešná, sklárske múzeum alebo stredisko Kohútka s vychýrenými čuoriedkovými buchtami, ktorým sme mnohí neodolali. Po výlete nás večer čakala ešte opekačka v príjemnom prostredí lesíka v blízkosti hotela.

Počas seminárov a večerných tém pre dospelých mali aj deti svoj program. Podľa veku boli rozdelené do troch skupín. Najmenšie detičky mali besiedku, na ktorej spoznávali, aké zmysly nám daroval Pán Boh. Besiedku viedli už dievčatá z dorastu. Starších školákov viedli Ali Popiková a Lenka Izáková; deti spoznávali príbeh Rút a Noémi. Tretiu skupinu tvorili najstaršie deti, ktoré už vyrástli z besiedok a zaradili sa do služby pri programe pre menšie deti, aj pri hudobnom programe. Pre mňa ako rodiča bolo veľmi pekné a povzbudivé, že týmto deťom bol daný priestor a oni ho ochotne prijali.

Završením celého tábora bol posledný večer, kedy sme mohli prijať sviatosť Večere Pánovej, ktorú nám prislúchoval náš nový zborový kaplán Matej Trepáč. Mohli sme sa podeliť s ostatnými o tom, čo sme počas týždňa prežili, čo nás povzbudilo v našom živote viery, za čo sme vďační, a spolu sme sa modlili.

Aj tentokrát sme prežili veľmi požehnaný týždeň a chcela by som poďakovať za organizáciu celému prípravnému tímu a každému ochotnému pomocníkovi. Som vďačná za každého jedného účastníka tábora, pretože

každý svojím dielom prispel k tomu, že sme spolu mohli tvoriť láskavé spoločenstvo.

Vďaka Pánu Bohu za milosť, že sme mohli prežiť taký požehnaný čas, pod Jeho ochranou a Jeho vedením. Prosíme, aby sme všetko dobré, čo sme tu mohli prijať, denne žili.

Katka Šebeňová, účastníčka tábora

3, 2, 1, štart

Pod týmto názvom sa v nedeľu 11. septembra 2022 v Cirkevnom zbore Bratislava Legionárska uskutočnil zborový deň. Jeho úvodnou časťou boli Služby Božie a Dopoludnie v kostole. Na ňom zazneli modlitby za žiakov a učiteľov na začiatku prác v započatom novom školskom roku. V prezentácii boli zhromaždeným priblížené zábery z aktivít (táborov) usporiadaných spoločenstvami zboru počas letných prázdnin. Účastníci denného detského tábora zaspievali hymnu tohto podujatia – pieseň Víťazný beh. Deti, učitelia, ale aj slúžiaci v jednotlivých spoločenstvách zboru (detská besiedka, dorast, atď.) boli modlitbou a požehnaním vyslaní do nového pracovného obdobia.

Kazateľom bol Peter Mihoč – biskup Východného dištriktu ECAV. V zvesti na text z 1. Kráľov 10, 1 – 13 zdôraznil, že podobne ako kráľ Šalamún odpovedal kráľovnej zo Sáby na všetky jej otázky, **aj naše deti potrebujú mať okolo seba ľudí so Šalamúnovou múdrosťou, ľudí, ktorí majú v živote živého Boha a vedia dať deťom odpovede na ich bytostné otázky.** Šalamúnova múdrosť bola chýrečná. V kázni zaznela otázka: **Aký chýr šírimo okolo seba, osobne, ako cirkev, cirkevný zbor? Pravá múdrosť nie je to isté, čo**

vedomosti. Je vždy ukotvená v súlade s tým, čo hovoríme a ako žijeme. Kráľovnej vyrazilo dych nad tým, čo videla v Šalamúnovej krajine. Zastavuje sa druhým dych vo vďačnom údive nad tým, ako žijeme? Šalamún dal kráľovnej zo Sáby kráľovský dar. **Ako kresťania máme nieť dar od Kráľa kráľov – dar evanjelia, dar posolstva o Ježišovi Kristovi našim deťom i svedu. V Kristovi a s Ním nájdeme pravú životnú múdrosť.**

O hudobný sprievod sa postarala kapela L+ Band.

Po skončení bohoslužobnej časti bol pred kostolom a v zborových priestoroch podávaný guláš. Domáci viery i hostia mali možnosť prehliadky veže Nového ev. kostola a pozretia si prezentácie zo života misionárky Corrie Ten Boom.

Ďakujeme najlepšiemu Učiteľovi života, Pánovi Ježišovi Kristovi za požehnanie zborového dňa, podujatia ktorému predchádzala sobotná brigáda – upratanie areálu kostola i príprava na uvarenie pokrmu pre cca 100 ľudí. Spoločná práca, slávenie Pána na Službách Božích aj stolovanie sú dobrou cestou budovania a stmelovania spoločenstva cirkevného zboru.

Muž, ktorý naplnil Štúrov sen

Ak niekto zo štúrovcov naplnil sen Ľudovíta Štúra o tom, ako sa jeho žiaci rozídu po Slovensku a budú vytrvalo konať osvetovú a národno-buditeľskú prácu v mieste kde žijú, bol to určite Július Augustus Roy. Tento skromný a pracovitý muž sa narodil 18. 1. 1822 v Lazoch pod Makytou v rodine evanjelického farára Jána Roya a jeho manželky Karolíny rodenej Voďičkovej. Prvé vzdelanie nadobudol v rodnom dome. Počas tohto obdobia sa rodina dvakrát presťahovala, keďže Ján Roy zmenil svoje farárske pôsobisko. August Roy prvýkrát zasadol do školskej lavice až v roku 1833 ako 11 ročný mládenec. Navštevoval gymnázium Reformovanej cirkvi v Komárne. V štúdiách pokračoval na lýceu v Banskej Štiavnici, kde 3 roky študoval filozofiu a teológiu. Ďalšie 2 školské roky strávil na lýceu v Bratislave. Počas tohto obdobia sa aktívne zapájal do činnosti Ústavu reči a literatúry česko-slovenskej. V školskom roku 1841/42 bol zvolený do jeho výboru. Aktívne sa tiež zapájal do činnosti národného divadla. August Roy našiel v Bratislave spriaznené duše a prežil tu intenzívne zážitky. Potvrďuje to aj list Augusta Horislava Krčméryho, v ktorom mu nedlho po jeho odchode z Bratislavy napísal, že vie, že si na Bratislavu často spomína a že túži po „*blažených tých dobách, jež... zde v kruhu bystrých mladíků byl prežil.*“ Z týchto roztrúsených zmienok, ale aj z faktu, že v Bratislave si August Roy k svojmu menu pridal i slovanské Radyslav, môžeme usudzovať, že v tomto období bol už nielen národne uvedomelý, ale aj rozhodnutý pracovať na pozdvihnutí svojho národa.

Po dvoch rokoch štúdia v Bratislave a zložení kandidátskej skúšky prijal miesto učiteľa a vychovávateľa detí Jána Kyszelyho, podžupana Liptovskej stolice. Začiatkom septembra 1845 odišiel na vysokoškolské štúdium na univerzitu do Halle. Po návrate pôsobil potom ako kaplán v cirkevnom zbore Nové Mesto nad Váhom po boku svojho otca, teraz už seniora Jána Roya. Toto miesto prijal „*s radostou o to väčšou, že preukazovať všetku možnú vďačnosť mojim rodičom mi vždy bolo a je svätou službou.*“ 12. 12. 1846 v Bratislave bol ordinovaný za duchovného superintendentom Preddunajského dištriktu, Františkom Samuelom Stromským. Po boku otca zotrval približne

August Roy

rok a pol, nakoľko bol 7. 3. 1847 zvolený za farára v cirkevnom zbore Stará Turá, v ktorom pôsobil až do svojej smrti.

Na novom pôsobisku ho za zastihli revolučné roky. V slovenskom povstaní sa síce aktívne nezúčastnil, ale nakoľko sa na Starej Turej odohrávala jedna z rozhodujúcich bitiek tohto vojenského vystúpenia, ocitol sa v epicentre diania. Deň pred útokom na Starú Turú zvolali predstavení mestečka spolu s Vendelom Ocskayom, členom novomestskej stoličnej sedrie, obyvateľov, aby ich napomenuli k vernosti Kossuthovej vláde. Keďže sa na zhromaždenie nedostavila väčšina kopaničiarov, bol za nimi poslaný August Roy spolu s Michalom Jankovičom a staroturanským prísažným Jánom Černákom, aby sa im prihovorili. Po ceste na kopanice ich zajali dvaja kopaničiari spolu s Hurbanovými stúpenkami. Černáka s Jankovičom prepustili, ale Augusta Roya uniesli na Myjavu, kde ho chceli doviešť pred Hurbana. Hurban sa ale na Myjave podľa Royovej svedeckej výpovede nenachádzal, pretože v tom čase už dobrovoľníci tiahli na Starú Turú. Podľa spomienok jeho dcéry, Kristíny Royovej bol únos fingovaný a on sa zúčastňoval na dobrovoľníckych poradách. Začiatkom októbra boli povstalecké obce obsadené gardami a začalo sa rozsiahle vyšetrovanie. 2. 10. bol vypočúvaný aj August Roy. Gardisti s obyvateľmi mestečka nakladali veľmi hrubo. Roy sa voči tomuto počínaniu písomne sťažoval u župana Nitrianskej stolice Jána Jesenáka. Represálie sa dotkli aj Royovej budúcej rodiny. Dňa 26. 10. 1848 bol za účasť v slovenskom povstaní popravený jeho budúci švagor Karol Ján Holuby.

Národno-buditeľská činnosť

August Roy sa veľmi aktívne angažoval vo všetkých celoslovenských národných aktivitách. Od 6. 8. 1845 sa stal stálym členom Tatrína. Svoju nenahradiiteľnú rolu zohral aj pri organizovaní členskej základne Matice slovenskej v Starej Turej a okolí. Reakcia na výzvu dočasného výboru – hlásiť sa za členov a posilať členské príspevky – bola aj jeho zásluhou viac ako pozitívna. Vyzbieraná suma presiahla hodnotu 1500 zlatých. Sám Roy v liste Hurbanovi píše, že takú sumu nečakal. Stará Turá a jej blízke okolie sa stala samostatným odborom Matice slovenskej a August Roy jeho jednate-

lom. Údajne mal tento odbor po Martine najviac členov. Roy patrila aj medzi sympatizantov a podporovateľov slovenských gymnázií. Bol tiež jedným z predplatiteľov Slovenských národných novín a jedným z hlavných organizátorov národných výstupov na Javorinu, na ktoré boli pozývané okolité cirkevné zbory.

Literárne dielo Augusta Roya

Na základe skromného počtu príspevkov v časopisoch a žiadnom známom publikovanom diele Augusta Roya by sa dalo usudzovať, že táto osobnosť nebola literárne činná. Roy ale, ako každý farár, literárne činný bol, keďže si musel pripraviť stovky kázni, ktoré nedelňu čo nedelňu prednášal z kazateľnice. Hoci Roy kázal čiastočne z pamäti svoje kázne si precízne pripravoval a keď ich dnes čítame, môžeme konštatovať, že nesporne mal literárny talent. Jeho kázne sú veľmi živé, používa mnohé príklady zo života, obrazy, príbehy, nešetrí ani básnickými prostriedkami, metaforami. Mnohé majú vzdelávací charakter – uvádzajú veriacich do historických súvislostí, spomínajú rôzne osobnosti, udalosti, zemepisné reálie, príbehy z misie. Sú veľmi praktické, dotýkajú sa bežného života veriacich. Svojim poslucháčom sa často prihovára úplne priamo v prvej osobe jednotného čísla (ty, tvoje), tyká im. Mnohé jeho kázne sú naliehavé, nastavujú ľuďom zrkadlo, pozývajú ich, miestami aj burcujú k pokániu, úprimnej viere, zmene životného štýlu.

August Roy ako teológ

Vzhľadom k tomu, že bol August Roy evanjelickým farárom, jeho osobný aj pracovný život bol presiaknutý kresťanským učením. Bral ho vážne a precízne ho uplatňoval aj v rodinnom živote. Za všetko hovorí svedectvo jeho dcéry Kristíny: *„Dvadsaťštyri rokov počúvala som tieto pery vraviť v súkromnom rodinnom kruhu i verejne, no nikdy neprekľzlo cez ne tvrdé, hrubé alebo neslušné slovo, ktoré by nám deťom bolo pokalilo dojem ušľachtilosti ducha.“* O vývine Royovho teologického myslenia nemáme priame pramene, ale môžeme ho do istej miery rekonštruovať na základe kontextu jeho života i z jeho kázni. Počas svojho štúdia sa stretával intenzívne s teologickým

racionalizmom, voči ktorému sa ale zásadne vymedzil. V kázni, ktorú predniesol 23. nedeľu po Sv. Trojici, v roku 1865 prirovnal racionalistov k saducejom, ktorí chceli Pána Ježiša podchytiť v reči a nazval ich falošnými prorokmi. Roy jednoznačne trvá na reálnom zmŕtvychvstaní Pána Ježiša Krista a upozorňuje na slová apoštola Pavla, že ak Kristus nevstal z mŕtvych, naša viera je márna. V šesťdesiatych rokoch dochádza v jeho teologickom myslení k určitému posunu, iste pod vplyvom Hurbana, ktorý v tom čase evanjelickú komunitu upozorňoval na všeobecný úpadok, na ochladnutie duchovného života, neveru, absenciu modlitebného života, formalizmus. Tento posun sa u Roya odráža aj v jeho kázňach, ktoré sú živšie, kristocentrické a naliehajú na veriacich, aby sa posunuli od náboženského formalizmu k úprimnému životu s Pánom Ježišom Kristom. Človek musí Bohu odovzdať svoje srdce „*se svou celou láskou, věrností, poslušností a pokorou...*“ Odovzdaniu sa Bohu má podľa neho predchádzať úprimné pokánie. To všetko sa deje len z Božej milosti, na ktorú sa možno spoľahnúť. Láska Pána Ježiša má aj v nás vzbudzovať lásku. Podľa Royových slov sa jej máme učiť práve pod krížom Pána Ježiša Krista. Pre človeka by mala byť láska niečím úplne prirodzeným, pretože Boh, ktorý je láska nás stvoril na svoj obraz. „*Tvé srdce musí milovati... Tak jako ryba musí plávati, pták musí lítati, oheň musí horeti a páliťi, tak i člověk musí milovati. Láska je jako péro v hodinách, jenž celého člověka pobízí a pohybuje.*“ Viera človeka má podľa Roya niekoľko úrovní, ktoré na seba nadväzujú. Najvyšším stupňom viery je viera v Pána Ježiša Krista ako Spasiteľa a Božieho Syna. Pravá, úprimná viera vedie podľa Roya človeka nevyhnutne k modlitbe. „*Ale věz, ne k takové modlitbě, kterou si se naučil jako papásek, jen ústami z paměti říkati — ale k modlitbě jenž se přýstí z hlubokosti srdce s pokorou a vzdycháním.*“ Človek, ktorý sa takto nemodlí podľa Roya nemá v srdci Spasiteľa a jeho viera je „*půhé mámení, jeho důvěra je jen sen, jenž ho do propasti záhuby uvrhne.*“ Modlitba však nie je jediným prejavom živej viery. Tá sa dokazuje aj v poslušnosti Bohu a v praktických skutkoch lásky. Pričom Roy kladie hlavne dôraz na vlastnú domácnosť. Zároveň varuje pred povrchným spoliehaním sa na náboženský život. Formálnemu kresťanovi „*kdyby mu postavili co jak drahý kříž z kamena neb železa, to nebude nic platné. Neměli Krista v srdci, ten Kristus kamenný mu nepomůže.*“

August Roy ako všestranný duchovný pastier

August Roy sa okrem duchovnej práce venoval aj praktickej pomoci ľuďom a osvete. Sadil i štepil nové druhy ovocných stromov, podarilo sa mu pre sedliakov zadovážiť nové úrodnejšie druhy obilia a ďateliny. Tak pomáhal ľuďom aj v ich hmotnom zabezpečení.

Pomôcť staroturancom bez ohľadu na vierovyznanie mala aj *Pomocná pokladnica na Starej Turej*, ktorá bola založená hlavne z jeho iniciatívy v roku 1871, a ktorej sa stal predsedom. Pomocná pokladnica mala slúžiť na hospodárske povznesenie drobného ľudu a pomôcť mu dostať sa zo závislosti na židovských úžerníkoch. Roy však nebol antisemita a nestotožňoval tieto problémy so židovským etnikom ako takým. Ku obyvateľom židovského pôvodu pristupoval bez predsudkov, o čom svedčí aj fakt, že pre židovskú náboženskú obec od obecného zastupiteľstva vymohol finančnú podporu. Podľa rozprávania jeho dcéry Kristíny si ho staroturanskí Židia ctili. Cirkevný zbor Stará Turá pravidelne podporoval aj 7 žobrákov. Jedna zo žobráčok si takto našetrila 40 zlatých, ktoré zverila zboru, aby boli po jej smrti vynaložené na základiňu pre žobrákov. August Roy bol všestranným duchovným pastierom, ktorý okrem pastorálnej činnosti vynikal aj ako dobrý hospodár. Počas jeho pôsobenia v cirkevnom zbore Stará Turá zveladil a zhodnotil zborový majetok. Viackrát bol zväčšovaný a rekonštruovaný kostol, zakúpené pozemky na záhradu pre farára, po požari starej fary, postavená nová fara, zakúpený cirkevný dom, nadobudnuté tri nové zvony a nový organ. Z dochovaných prameňov sa dozvedáme, že Roy sa nepúšťal do veľkých projektov unáhľene, ale ich vopred konzultoval. Veľkú pozornosť August Roy venoval školskému vzdelávaniu. Pred jeho príchodom existovala na Starej Turej len jedna evanjelická škola. Počas jeho pôsobenia boli zriadené dve nové školy a postavené školské budovy na kopaniciach Papraď a Dúbrava a povolani ďalší učitelia. V rokoch 1857 – 1859 bola tiež postavená nová školská budova v Starej Turej. V roku 1874 bolo v rámci tejto školy zriadené oddelenie – trieda pre mladších žiakov a povelaný druhý učiteľ. Cirkevný zbor výstavbu a prevádzku všetkých budov, ale aj plat duchovného (čiasťočne aj kaplána), všetkých štyroch učiteľov a pomocného učiteľa na kopaniciach Papraď financoval z príspevkov veriacich, ktoré nie vždy postačovali. August Roy sa preto snažil získať peniaze aj z iných

zdrojov. V prípade stavby novej školy na Starej Turej sa mu podarilo získať aj príspevky z kasy mestečka. S pomocou Jozefa Miloslava Hurbana sa mu tiež podarilo získať finančné prostriedky zo spolku Gustáva Adolfa z Nemecka, a to na stavbu školy na kopaniciach Paprad'.

Zdravotný stav a jeho dôsledky na činnosť

To všetko dokázal August Roy vykonať i napriek tomu, že ho od polovice 60. rokov 19. storočia trápili dlhotrvajúce chronické zdravotné problémy, pravdepodobne bronchiálna astma. Podľa jeho vlastných slov sa zdravotné problémy začali po udalosti, ktorá sa odohrala na Veľký piatok v roku 1864. Pri prisluhovaní Večere Pánovej 700 svedníkom od vyčerpania odpadol pred oltárom a stratil vedomie. Zdravotné problémy sa stali pre Roya veľkým hendikepom, ktorý mu sťažoval jeho prácu. Samozrejme sa snažil vyliečiť. Niekoľkokrát navštívil kúpele, užíval minerálnu vodu. V liste svojmu bratovi Pavlovi v roku 1872 napísal, že si objednal z Ružomberku 40 fláší korytnickej vody. I napriek celý život trvajúcim zdravotným problémom sa podľa svedectva jeho dcéry Kristíny, August Roy nikdy nestážoval a aj tieto problémy znášal v tichosti.

Rodinné vzťahy

August Roy pochádzal z početnej rodiny. Mal až 10 súrodencov. Po smrti svojho otca Jána Roya, seniora Nitrianskeho seniorátu, sa stal ako druhý najstarší syn ústrednou postavou rodiny. Aby sa mohol starať o matku a svojich ešte nezaopatrených súrodencov sa podľa rozprávania jeho dcéry Kristíny ešte jedenásť rokov neoženil. August sa oženil 20. 1. 1858 s o 10 rokov mladšou Františkou Holubyovou, dcérou lubinského farára Juraja Holubyho. Vzťah medzi Augustom a Františkou bol podľa rozprávania ich dcéry Kristíny romantický, naplnený láskou. Františka to svojej dcére Kristíne údajne popísala týmito slovami: *„Aj keď tvoj otec nikdy so mnou o svojej láske nehovoril, nikdy mi nerobil nádeje, žeby som sa kedy za neho vydala, predsa som vedela, že ma tak miluje ako ja jeho, a nikdy by som sa nebola vydala za druhého.“* August s Františkou dali život siedmim deťom: Márii (1858 – 1924), Kristíne (1860 – 1936), Ľudmile (1862 – 1863), Ľudmile (1864 – 1930), Jaro-

slavovi (1866 – 1891), Augustovi (1869 – 1870) a Božene (1871 – 1960). V rodine žila aj Augustova matka a po smrti Juraja Holubyho aj Augustova svokra, určitý čas tiež niektorí z jeho súrodencov. S pribúdajúcimi deťmi a hlavne po prepuknutí Augustovej choroby, keď bol nútený čiastočne na vlastné náklady vydržiať si kaplána, rodina nie vždy najlepšie finančne vychádzala. V jednom liste svojmu bratovi Pavlovi sa postažoval, že už nemá čo predávať, aby mohol ďalej financovať štúdium svojej dcéry Márie.

Priatel'ia

August Roy mal pomerne širokú sieť vzťahov, ale medzi jeho najbližší okruh priateľov a známych môžeme považovať tých, ktorí mu chodievali blahoželať k meninám. Okrem bližšej rodiny to boli farári Ľudovít Semian, Ladislav Paulíny, Pavel Sloboda a Jozef Miloslav Hurban. V úzkom kontakte bol aj s Jánom Leškom, farárom z blízkyh Bziniec. Najintenzívnejší vzťah spomedzi spomenutých mal s Hurbanom. Často si spolu písali a v listoch preberali národné i osobné problémy. Roy Hurbanovi nezabudol napríklad pblahoželať k doktorátu, radil sa s ním vo viacerých otázkach. Veľmi osobnou prosbou bolo, aby kázal na pohrebe jeho matky. Hurban túto prosbu splnil a jeho kázeň mala veľký ohlas. Nadchla aj viacerých jeho odporcov z radov staroturanských katolíkov. Podľa Royových slov sa niektorí z nich po pohrebe vyslovili: „*hrešieval som Hurbanovi, ale mu už nebudem, už viem, jaký je to muž.*“ Nadštandardné vzťahy medzi Royom a Hurbanom sa prejavovali aj v praktickej rovine. Roy občas Hurbanovi požičiaval peniaze a keď nemal, bez okolkov mu napísal, že nemá.

Záver života

Posledné roky života Augusta Roya sú poznačené stupňujúcimi sa zdravotnými problémami, ktoré vážne ohrozovali jeho normálne fungovanie. Augusta Roya veľmi trápila aj chudoba slovenského ľudu a vystahovalectvo. Obával sa zákazu podomového obchodu – hauzírovania, ktorým sa mnohí Staroturania živili. Trápili ho aj stále agresívnejšie výpady štátnej vrchnosti proti údajnému panslavizmu. Vystahovalectvo napríklad spájal nie len s ekonomickými problémami a chudobou, ale vyslovene aj s maďarským šovi-

nizmom. Ku koncu svojho života August Roy kvôli zdravotným problémom už prestával kázať a obmedzoval sa na administratívnu prácu. Niesol to ťažko, lebo myslou bol ešte svieži. Od roku 1880 poberal finančnú podporu z Reischelovej základiny. V tejto situácii začal premýšľať nad definitívnym odchodom do penzie, ale staroturanskí cirkevníci ho predbehli a o možnosť jeho penzionovania sa začali zaujímať bez jeho vedomia. I keď išlo len o určitú nespokojnú skupinu, táto skutočnosť sa ho dotkla. V júni 1884 zase ochorel a po týždni, 16. júna, svoj zápas dokončil. Jeho dcéra Kristína napísala: „*Usnul ticho, krotko vkladajúc seba i nás do Božej vôle a do Božích rúk, ani nie celkom 63-ročný. Tak, ako sme ho nikdy nepočuli žalovať sa, i keď ako veľmi trpel, tak neprekážalo tými dobrotnými perami ani pri konci žiadne slovo stesku. „Bude, ako Pán Boh dá“, opakoval častejšie. Nuž a bolo.*“ Pohreb sa konal 18. 6. 1884. Vykonal ho senior Nitrianskeho seniorátu a Royov priateľ Ján Leška za spoluúčinkovania farára Pavla Slobodu. Ján Leška sa k tejto smutnej udalosti vrátil ešte vo svojej seniorskej správe, v ktorej Augusta Roya charakterizoval týmito slovami: „*Byl stálým a věrným dělníkem na vinici Páně. Jako onen člověk, který uvrhl símě v zemi a ono vzešlo a rostlo, jakž on nevěděl, tak i Roy skromně, tiše rozšíval a símě jeho i ovoce práce jeho požehnaně dochází k užitku u církvi, v seniorátě, v rodině, národě.*“

Martin Miti Kováč, vedúci Ústredného archívu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, člen cirkevného zboru

Sedem klíčův k životu

1. Boh je na prvom mieste
Matúš 6, 33	5. Zabudni na nenávisť
3. Mojžišova 19, 17
2. Miluj svojich blížnych
Matúš 22, 39	6. Ži jednoducho
1. Timoteovi 6, 8
3. S odpúšťaním nemeškaj
Kolosenským 3, 13	7. Buď vždy milý
Príslovia 15, 30
4. Štedro rozdeľuj iným
Skutky 20, 35	Prevzaté z: ECAV s vami

Radostne žila svoju vieru

(kázeň na pohrebe Mgr. Jeleny Zaťkovej,

prednesená v Novom ev. kostole v Bratislave, 6. 9. 2022)

Vážená pozostalá rodina, bratia a sestry v Kristovi, drahí hostia!

Biblické slová, pri rozlúčke s Vašou drahou švagrinou, tetou, príbuznou, našou drahou sestrou vo viere, Jelkou Zaťkovou, nám znejú z **1. Tesalonic-kým 5, 15 – 19**: „*Hľaďte, aby sa nikto neodplácal zlým za zlé, ale vždy sa vynasnažujte činiť dobre medzi sebou a všetkým ľuďom. Stále sa radujte, neprestajne sa modlite! Za všetko ďakujte, lebo to je vôľa Božia pri vás v Kristovi Ježišovi. Ducha neuhášajte!*“

Biblia nie sú konzervované fakty, ale svedectvom o Bohu, ktorý prichádza k ľuďom – do našich životov. **Biblia** prináša skúsenosti, ktoré s Bohom nadobudli ľudia v dobe SZ a NZ; zároveň **je aj pozvaním, aby sa na týchto skúsenostiach podieľalo čo najviac ľudí. O prijatie tohto pozvania ide aj v prečítanom texte Písma svätého (1Tes 5, 15 – 19).**

Rodina, do ktorej sa Jelka narodila, prijala toto pozvanie s otvoreným srdcom. Viera milovaných a milujúcich rodičov Jelku formovala. Nik z nás by nebol tým, čím je, bez druhých.

No nechýbalo veľa, a Jelka by nebola. V decembri 1944 – rok pred jej narodením – bol jej **otec** v neprítomnosti **odsúdený** súdom Slovenského štátu **na smrť**. Dôvod? – Príprava Slovenského národného povstania. Rozsudok bol v auguste 1945 zrušený a v decembri do rodiny Zaťkovcov k vtedy 3 ročnému Petríkovi, pribudla sestra Jelka. **Rodina však prešla ešte mnohými komplikovanými situáciami, ktoré si sotva vieme čo i len predstaviť.**

Jelka bola prváčkou v ZŠ, keď ich rodinu **násilne vystaľovali z Bratislavy do Tisovca**. Mali na to minimum času. Jej oteckovi, Dr. Ing. Petrovi Zaťkovi, prvému doktorovi obchodných a ekonomických vied na Slovensku a poprednému národohospodárskemu odborníkovi, bol pridelený **post robotníka v kameňolome**. Nasledovali zdravotné problémy otca, sociálna neistota rodiny, **otcovo uväznenie z politických dôvodov** – to všetko bola súčasť života Vašej drahej príbuznej a našej sestry v Kristovi Jelky Zaťkovej. **Nepa-**

mätám, že by dávala najavo, že je dcérou martýra. Naopak, radostne žila svoju vieru a pripomínala otcov milovaný biblický verš: „*Tento úbožiak volal, Hospodín ho počul a pomohol mu zo všetkých jeho súžení.*“ (Žalm 34, 7).

Aj vďaka príkladu viery svojich statočných rodičov, dokázala vnímať nie najmä to, čoho sa jej nedostávalo, ale to, čo mala. Kiež si osvojíme toto vzácne umenie života! Tešila sa zo vzťahov s blízkymi. Mnohé boli požehnané a obohacujúce – nielen v rodine, ale aj v kruhu priateľov a bratov a sestier v cirkevnom zbore. Dbala o dobré vzťahy v príbuzenstve. Mala úprimný záujem o ľudí. Kresťanstvo nechápala len ako vzťah „ja a Boh“ – ktorý v ňom, pravdaže má dôležité miesto, ale aj ako spoločenstvo. Snažila sa budovať spoločenstvo, združovať ľudí. Dávala im mnoho: nefalšovaný záujem, čas, lásku, priateľstvo, empatiu. Vníмали sme to i cez jej dlhoročnú službu v zborovej diakonii, na ktorej sa verne, ochotne a obetavo podieľala. Naplnila slová: **VYNASNAŽUJTE SA ČINIŤ DOBRE MEDZI SEBOU A VŠETKÝM ĽUĐOM.**

Na jednej z biblických hodín, ktoré, podobne ako diakonia, boli tiež záležitosťou jej srdca, Jelka povedala: „Nie sme o nič viac ako náš sused, spolupracovník, priateľ. ... Nemáme žiadny dôvod správať sa povýšenecky. ... Pán Ježiš zostúpil medzi ľudí, aby im preukazoval dobrotu, milosť, lásku. ... Mohol použiť svoju moc, mohol sa pomstiť svojim nepriateľom, neurobil to však. Prečo? Bol pokorný v srdci.“

Plne to súznie so slovami Písma: „Hľadzte, aby sa nikto neodplácal zlým za zlé, ale vždy sa vynasnažujte činiť dobre medzi sebou a všetkým ľuďom.“ **Pokora bola aj Jelkinou ozdobou.**

Dnes sa so sestrou Jelkou lúčime. Od nej, ktorá so svojimi blízkymi prešla trnistú cestu, sa učíme vyznávať: **ZA VŠETKO** – t. j. vo všetkých okolnostiach života **ĎAKUJTE – ďakujeme.** To dokáže ten, kto verí, že v slovách Biblie prichádza do nášho života Pán Boh, oslovuje nás a učí spoliehať sa na Jeho slovo. Aj na to z 1. listu Petra (5, 5 – 6): „*Pokorte sa teda pod mocnú Božiu ruku, aby vás časom povýšil. Na Neho uvalte všetky svoje starosti, lebo On sa o vás stará.*“

Aj v čase pokorenia rodiny Zatlkovcov, získala Jelka skúsenosti s tým, že Pán Boh sa o nás rozmanitým spôsobom stará – napr. aj cez dobroprajných ľudí a že s Bohom – a Spasiteľom Pánom Ježišom Kristom môžeme žiť v ustavičnom vzťahu dôvery.

Jelka Zaťková s otcom Dr. Ing. Petrom Zaťkom

Slová: **NEPRESTAJNE SA MODLITE**, ktoré sme počuli z Biblie, nie sú návodom k náboženskému fanatizmu, ale práve poukázaním na **možnosť žiť s Bohom v ustavičnom vzťahu dôvery**. Veriť Mu i vtedy, keď nevidíme slnko na oblohe. Dôverovať Bohu, i keby sa zdalo, že mlčí. Z tohto bezprostredného vzťahu s Pánom môžeme svojimi slovami, ale aj v tichosti nášho srdca **vysloviť, čo nami hýbe, čo cítime, čo potrebujeme**. *Neprestajne sa modlite* – to pozvanie: **Je tu ktosi, kto je pripravený a ochotný nás stále počúvať**, komu nie sú ľahostajné naše túžby a potreby, naša radosť, ani naše problémy.

Sestra Jelka to znovu a znovu skusovala. Preto **modlitba jej bola radosťou a zdrojom potešenia**.

Drahí bratia a sestry, milí pozostalí: kiež aj my nanovo objavujeme, že máme Boha, ktorý nezostal anonymný, vzdialený, dištancovaný. Je osloviiteľný. Chce, aby ľudia vedeli, že je naším nebeským Otcom, aby sme duchovne nemrzli, nežili na svete bez Boha – bez nádeje.

Náš Pán nikdy nemá „zapnutý odkazovač“, ani „mobil prepnutý na letecký režim“. Vždy sa Mu „dovoláme“. Pán Boh má o nás permanentný záujem a smieme k Nemu prichádzať za každých okolností. **Neprestajne sa modlite! je veľká príležitosť** znamenajúca: **Nemusíme byť bezradní za žiadnych okolností**. Ani teraz, keď smrť zasiahla do Vašej rodiny i spoločenstva nášho zboru. Vedomie, že Pán Boh nám je blízky, že **modlitba je zdrojom Božej sily, nám pomáha k statočnosti – niest i trápenia, nepríjemné a smutné skutočnosti**. Práve v modlitbe sa snažíme Bohu porozumieť, pýtať sa Ho na životné cesty, po ktorých máme pod Jeho vedením kráčať. Nemusíme pritom nič predstierať. Smieme dať najavo svoju radosť i vďačnosť, ale aj všetky naše obavy, úzkosti, pochybnosti, bolesti a sklamania. Veď **modliť sa znamená nadviazať na to, čo pre nás Boh urobil v Ježišovi Kristovi a oprieť o to svoju nádej a dôveru**. Áno, aj pri rozlúčkach s našimi drahými smieme nadviazať na to, čo Boh v Kristovi pre nás vykonal: „*Tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho.*“ (Ján 3, 16)

Pán Boh sa nám prihovára cez rozličné situácie. **Snaží sa presmerovať našu pozornosť z toho, čo my považujeme za dôležité**, z toho o čom my premýšľame a konáme, **na to, čo považuje za podstatné Boh**, na čo Pán Boh myslí, čo On s nami zamýšľa. Božie slovo nás nabáda: **DUCHA NEUHÁŠAJTE** – neuzatvárajme si srdce pred tým, čo chce pri nás a v nás Pán Boh konať. Život sestry Jelky nás v tom inšpiruje.

Kto vo viere prijíma Božie pozvanie k vďačnosti, modlitbe, dôvere v Ježiša Krista, toho život navždy nevyhasne (Pánov sľub: „*Pretože ja žijem, aj vy budete žiť*“ /J 14, 19b/), **ani keď ubúdajú sily, ani keď príde telesný skon**. Bude oslovovať iných – podobne ako oslovoval život Jelky Zatkovej. Ďakujeme za ňu Pánu Bohu a **prosíme, aby aj v nás roznecoval lásku v Spasiteľa Pána Ježiša Krista i lásku k ľuďom**.

Vám drahí pozostalí i všetkým, ktorí ste Jelke pomáhali v neľahkom závere jej žita, patrí úprimné poďakovanie. Pán Boh nech Vás potešuje! Nech Vám i nám dá silu nasledovať to, v čom nám Jelka bola príkladom: jej lásku, dobrosrdečnosť, vieru i nádej.

„Vždy sa **vynasnažujte činiť dobre** medzi sebou a všetkým ľuďom. **Stále sa radujte, neprestajne sa modlite! Za všetko** (vo všetkých okolnostiach) **ďakujte**. ... **Ducha neuhášajte!**“ Amen.

Modlitba

Milosrdný Bože, obklopuje nás toľko vzácných ľudí.

Neboli a nie sú okolo nás náhodou.

Je to Tvoj dar, že vstúpili do nášho života.

Ďakujeme Ti za nich.

Keď sa uzavrela kniha časného života

sestry Jelky Zaťkovej, ďakujeme Ti aj za ňu, za jej život,

za vykonané dielo v rodine, v škole, v cirkvi,

za to, že nezakopala talenty, ktoré si jej dal.

Ďakujeme za ľudí, ktorí jej ich pomohli rozvinúť.

Ďakujeme za každé ňou odovzdané pravdivé slovo –

slovo vnútorne budujúce a obohacujúce,

slovo, ktoré mladých i starších povzbudilo,

prinášalo poznanie, múdrosť i pohladenie duše, radosť.

Vďaka za chvíle harmónie a šťastia sestry Jelky,

Tiež za to, že verila, že hoci Ťa nevidíme, vieme, že si tu – a to nielen

v dňoch slnečných, ale aj v našich ťažkých chvíľach,

v slepých uličkách, i v období utrpenia i v okamihu smrti.

Dobre vieš o všetkom, čím v živí sestra Jelka a jej drahí prešli.

Krízami nás obrusuješ, ako drahokamy.

Kriste, vo víroch sveta si pevnou skalou a nepohnuteľnou istotou. Daruj

nám milosť k Tebe sa primknúť, vo viere pripútať. Veď tých, ktorí Ťa milu-

jú a dôverujú Ti, nemôže nič odlúčiť od Božej lásky.

Tvojmu milosrdenstvu, Pane Ježiši Kriste, do Tvojich – za nás na kríži z lásky prebodnutých rúk – odovzdávame našu zosnulú. Amen.

Martin Šefranko, zborový farár

Životopis Jelky Zatkovej

Lúčime sa s našou v Pánovi zosnulou sestrou **Jelenou Zatkovou**, ktorá sa narodila dňa 7. decembra 1945 v Bratislave, rodičom Dr. Ing. Petrovi Zatkovi a Viere, rodenej Pivkovej, ako druhé dieťa. Spolu so starším bratom Petrom vyrastala vo veriacej evanjelickej rodine, v ktorej bol dávany dôraz na živú a úprimnú vieru v Pána Ježiša Krista. To dalo Jelke pevný základ do jej ďalšieho života. Jej detstvo bolo poznačené politickým prenasledovaním a väznením otca. Rodina bola nedobrovoľne vysťahovaná z Bratislavy v rámci akcie B najprv do Tisovca. Neskôr sa presunuli do Liptovského Hrádku, kde Jelka navštevovala Základnú školu. Rodina si napriek všetkým ťažkostiam udržala pevnú vieru, ktorá im dávala silu prekonávať protivenstvá a ďalej pokračovať v živote. Po návrate do Bratislavy Jelka navštevovala Gymnázium na Metodovej a neskôr študovala na Pedagogickej fakulte UK francúzštinu a slovenčinu. Jej životným poslaním bolo učiteľstvo a ako profesorka pôsobila najprv na Gymnázium v Dunajskej Strede a neskôr v Šamoríne. Bola priateľská, dobrosrdečná, milá a láskavá. Živo sa zaujímala nielen o život svojej rodiny, ale aj širšieho okolia. Medzi jej záľuby patrila turistika, príroda, ako aj prekladanie z francúzštiny.

Od mladosti živou vierou nasledovala Pána Ježiša. Ako študentka sa zapájala do života spoločenstva mládeže na Legionárskej. Slúžila ako vedúca detskej besiedky, neskôr v spoločenstve biblických hodín ich vedením a prípravou príhovorov. Aktívne sa zúčastňovala pravidelných ranných modlitieb a nedeľných modlitieb pred Službami Božími. Cirkevný zbor si ju zvolil za svoju presbyterku a v tejto úlohe sa venovala najmä diakonii a diakonickej službe. Kým jej to zdravie dovoľovalo pravidelne navštevovala chorých a seniorov v našom zbore, neskôr aj klientov EDS. Aj potom, keď už jej zdravotný stav nedovoľoval konať pravidelné návštevy, udržiaval s nimi pravidelný telefonický kontakt. Vedela aj povzbudiť, poradiť, ale aj s láskou napomenúť. Bola jednou z hlavných organizátoriek stretávania klubu seniorov. Na rozdiel od mnohých videla, vnímala, zaujímala sa.

Napriek tomu, že netrpela vážnejšími ochoreniami, s pribúdajúcimi rokmi aj do jej života prichádzali rôzne zdravotné problémy. Myslel si však

Jelka Začková (druhá sprava) s mamou Vierkou (prvá sprava)
a manželmi Syvertsenovcami z Nórska

do poslednej chvíle zachovávala sviežu a snažila sa mať prehľad o dianí vo svojom okolí, rodine i v cirkevnom zbore. Posledné dva týždne sa, žiaľ, jej zdravotný stav náhle zhoršil a Pán si ju napokon povolal k sebe v piatok 26. augusta 2022 vo večerných hodinách.

Ondrej Majling, zborový farár

Životné krédo sestry Jelky

Dlhšie som premýšľal: Aký je životný odkaz našej sestry Jelky Začkovej? Zhrnul by som ho do piatich slov: „**Ako veľmi milujem tvoj zákon!**“ (Žalm 119, 97)

Z jej lásky k Božiemu Slovu vyplynuli jej tri životné duchovné postoje.

Prvý postoj:

Cirkevný otec Augustín konštatoval: „Rodičia sú knihy z ktorých čítajú ich deti.“

Jelka bohato čítala zo života viery a lásky k Biblii od svojich rodičov.

Druhý postoj:

Z lásky k Božiemu Slovu sa vyvinula ďalšia Jelkina cnosť.

Moja mladšia sestra si ako tínedžerka dlhšie dopisovala s Jelkou. Prečo? Veď tínedžerka zvyčajne nekorešponduje s pani profesorkou.

Sestrina odpoveď znela: „Lebo Jelka bola pokorná.“

Tretí postoj:

Päť slov: *Ako veľmi milujem tvoj zákon*, sa prejavilo Jelkinou úprimnou vierou. V mladosti vyznala svoje hriechy Pánovi Ježišovi a požiadala Ho, aby vstúpil do jej srdca a života. Jej celý život bol svedectvom viery v zmysle citátu: „Vedieť, že Pán Ježiš zomrel za hriechy sveta – sú dejiny. Veriť, že Pán Ježiš zomrel za mňa – je spasenie.“

Jelke veľmi záležalo na osobnom spasení detí a dorastencov v cirkevnom zbore, v Detskej misii, na biblických hodinách i na ďalších misijných aktivitách v Bratislave i na Slovensku. Jelkin životný odkaz je výzvou pre každého jedného z nás!

Za spoločenstvo Biblických hodín:

Jozef Kováč, zborový presbyter

Nepočuteľné laudácio

Raz, keď sa miera naplní
a pretrhne sa struna,
o každom živom ostáva
ľahučké prázdno tuná.

Jamôčka, ktorú vyhlbil
do trávy kameň v poli.

A po tom prázdne spoznajú,
akí sme vlastne boli:

prostrední, malí, väčší snád,
ba prázdno po sekvoji
je také hlboké,
že sa ho človek bojí
a háda, čím ho premostí.

A to je ona – holá
pravda o miere veľkosti.

Veľkosti, ktorá bola
prikrytá ako zemou zrno
vo svojom plnom význame.

Nie, že nás bolo všade plno,
lež to, že ľuďom chýbame,
je našou chválou.

Mimo rečí, fanfár ľudských
či ľudských slín,
nepočítateľne o nás svedčí
pomalý, tichý Boží mlyn.

Milan Rúfus

(*10. december 1928 Závažná Poruba
– † 11. január 2009 Bratislava)

Budete mi svedkami

Svojich učeníkov Pán Ježiš povolal, aby boli svedkami o Ňom, Jeho láske (por. Skutky 1, 8).

Čo znamená svedčiť, čo je cieľ svedectva o Kristovi, ako začať svedčiť a na čo pri tom dať pozor sa dozviete v nasledovných textoch prevzatých zo 4 biblických zamyslení publikovaných na stránkach Evanjelizačného strediska (EvS) www.evs.sk

1. Čo to znamená svedčiť

„A aj vy budete svedčiť, pretože ste od počiatku so mnou.“ (Ján 15, 27)

Čo to znamená svedčiť? Čo je to svedectvo? Mnohí ľudia si myslia, že to znamená rozprávať o sebe, o svojich zážitkoch, skúsenostiach, pocitoch, ťažkostiach a o mnohom inom. Ale tu sa mýlia!

Obsahom svedectva musí byť stále Božie Slovo a to musí byť stále zamerané na Krista, inak to nie je svedectvo.

Ale mnohí ľudia povedia: Veď svedčiť, to znamená hovoriť o tom, čo som videl a počul. A je to pravda. Svedectvo nemôže byť niečo, čo sa človek naučil a o čom má len vedomosť. Musí to byť práve niečo, čo videl a počul.

Svedectvo vzniká vtedy, keď Svätý Duch zjavuje Slovo nášmu srdcu tak, že začíname chápať, čo všetko nám Boh dal vo svojom Synovi.

Svedčiť znamená rozprávať iným to, čo sme sami videli a prežili z Božieho slova. Týmto nie je povedané, že je to zlé, keď kresťan rozpráva o sebe a o svojich skúsenostiach. Ale toto nazýva Božie slovo vyznaním.

V Jánovom evanjeliu, v prvej kapitole je napísané, že Ján Krstiteľ svedčil o Ježišovi. Keď sa kňazi opýtali na neho samého, je napísané, že vyznal.

V Liste Rímskym, v desiatej kapitole je napísané, že ústami vyznávame na spasenie, ak rozprávame o našom vzťahu k Pánovi Ježišovi.

Vyznanie je dôležité, aby sme vyjadrili náš osobný vzťah k Pánovi Ježišovi a bez toho by náš kresťanský život stagnoval a odumrel. Vyznanie je dôležité pre náš vzťah k Bohu. **Svedectvo je dôležité pre spasenie iných. Má podať iným zvesť, skrze ktorú sme my sami spasení.** Preto v kresťanskom živote kráčajú vyznanie a svedectvo ruka v ruku a nie je medzi nimi jasná hranica.

To najdôležitejšie je, aby sa oboje u nás nachádzalo, inak je náš kresťanský život nezdravý a nie je normálny.

Øivind Andersen

2. Cieľ svedectva

„No Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešni.“ (Rímskym 5, 8)

Keď hovoríš druhým ľuďom o tom, čo pre teba Boh urobil, šíriš svoje svedectvo. Svedectvo je šírenie tvojho príbehu viery. Každý kresťan má svedectvo.

Niektorí kresťania majú dramatické svedectvá, v ktorých rozprávajú o tom, ako boli zachránení od života v drogovej závislosti alebo od zločinu, či ohavných skutkov. Iní kresťania nemajú svedectvá, ktoré sú natoľko dramatické, no sú rovnako významné.

Rád počúvam o tom, ako sa ľudia dostali ku Kristovi, no nemám rád, keď ľudia začnú vyťahovať brutálne detaily svojej minulosti. Poznáme aj svedectvá, v ktorých ľudia hovoria, čoho všetkého sa kvôli Kristovi vzdali. Hovoria veci ako: „Kvôli Ježišovi som sa vzdal toho a tamtoho. Toľko som pre Pána obetoval. Všetko som to urobil pre Neho!“

Tvoje svedectvo nie je o tom, čoho si sa kvôli Ježišovi vzdal. Je o tom, čoho sa On vzdal kvôli tebe. Nehovor o tom, čo si urobil pre Ježiša. Hovor o tom, čo Ježiš urobil pre teba. Ježiš je ten, ktorý všetko vykonal. Je to Ježiš, o ktorom kážeme.

Svedectvo, ktoré je dobré a silné, bude vyzdvihovať, čo vykonal Kristus. Pravdou je, že všetci sme boli hriešnici zúfalo oddelení od Boha, plaviaci sa na jednej lodi smerujúcej do pekla. Dostalo sa k nám rovnaké evanjelium a zmenilo nás. To je svedectvo, ktoré máme všetci.

3. Nezveličuj svoju minulosť

Ale čo mi bolo ziskom, uznal som pre Krista za stratu.“ (Filipským 3, 7)

Niektorí kresťania plynutím času zmenia svoje osobné svedectvo tak, že ho po troche každým rozprávaním čoraz viac zveličujú. Myslím si, že to robia preto, aby ich svedectvo znelo atraktívnejšie.

Keď hovoríš ľuďom svoje svedectvo, neospevuj alebo nezveličuj svoju minulosť. Dôležitá je presnosť. Rovnako ako pravdivosť. Potrebuješ byť úplne úprimný a povedať pravdu.

Dávaj si pozor, aby tvoja minulosť nebola atraktívnejšia než prítomnosť. Počul som už aj také svedectvá veriacich. Svedčia o všetkých veciach, ktoré v minulosti robili, a ako tak rozprávajú o starých časoch, v skutočnosti znejú lepšie, než ich nový život. Počúvať ich je deprimujúce. Svedčia takým spôsobom, že ich minulosť vyznieva lepšie ako prítomnosť. A to ma núti zamyslieť sa nad tým, či naozaj rozumejú tomu, čo znamená byť kresťanom. Skutočne rozumejú tomu, aká bola ich minulosť?

Páči sa mi, ako o tom píše Pavol: „Ale čo mi bolo ziskom, uznal som pre Krista za stratu.“ Áno, v porovnaní s večnou hodnotou poznania Krista ako svojho Pána je všetko ostatné bezcenné. „A iste aj pokladám všetko za stratu pre nekonečne vzácne poznanie Ježiša Krista, svojho Pána, pre ktorého som všetko stratil a všetko pokladám za smeti, aby som Krista získal...“ (Filipským 3, 7 – 8)

Za účelom zdôraznenia svojej myšlienky Pavol zvolil slovo smeti. Čo môže byť odpornejšie? Smetí sa chce každý zbaviť. Neukladáš si ich a určite sa o nich nerozprávaš s druhými ľuďmi. Vidíš to tak, ako to je – odpad.

To je to, **čím bola tvoja minulosť predtým, než si spoznal Krista. Smeroval si k istému rozsudku. Avšak Boh vo svojej milosti vnikol do tvojho sveta a priviedol ťa k viere.**

Oslavuj Pána a rozprávaj o tom, čo pre teba urobil.

4. Začni tam, kde si

„Ovocie spravodlivého je strom života, ale násilie odníma život.“

(Príslovia 11, 30)

Raz som niekde čítal, že 95 % kresťanov ešte nikdy nevedlo iného človeka ku Kristovi. Prečo je to tak? Nieкто by mohol povedať: „Mojím obdarovaním nie je byť evanjelistom.“

To môže byť pravda. No **napriek tomu, že nie si povolaný byť evanjelistom, si povolaný evanjelizovať.**

Myšlienka rozšírenia evanjelia do celého sveta môže zdanlivo vzbudzovať obavy a byť zdrvivúca, no je uskutočniteľná. Môžeme ju pripodobniť k jednej z tých starých otázok o tom, ako zjesť slona. Odpoveď na ňu je: kúsok po kúsku. Ako zasiahneme svet evanjeliom? Človeka po človeku. Boh si môže použiť každého z nás, aby priviedol človeka k Ježišovi Kristovi.

Začni tam, kde si, v sfére vplyvu, ktorý ti Boh dal. Začni rozprávaním svojho vlastného osobného svedectva, ako si prišiel ku Kristovi. Myslím, že evanjelizovanie príliš komplikujeme. Ak by nebolo možné viesť iných k Pánovi, prečo by nás On sám povolával kázať evanjelium všetkému stvoreniu?

Príslovia 11, 30 nám hovoria: „Ovocie spravodlivého je strom života, ale násilie odníma život.“ A Daniel 12, 3 vraví: „Ale múdri skvieta budú ako blesk oblohy, a tí, ktorí mnohých privádzajú k spravodlivosti, budú ako hviezdy na večné veky.“

Boh ťa chce použiť, aby obrátil ľudí k spravodlivosti. **Ako však hovoríš ľuďom svoje svedectvo, zdôrazňuj, čo urobil Ježiš. Vzдал sa kvôli nám svojho života. Pulzom evanjelia je, že On za nás zomrel na kríži.**

Obrátenie je Božie dielo a jedine Božie, a predsa, On nás povolal byť súčasťou procesu. Bez Boha sa človek neobráti. Avšak bez človeka nebude z väčšej časti konať Boh. Boh chce zasahovať ľudí prostredníctvom ľudí.

Greg Laurie

Zdroj: Zamyslenia EvS: www.evs.sk

Pán Boh má veselých ľudí rád

Čo by sa bolo stalo, keby Adam a Eva boli Číňania?

Zjedli by hada, a nie ovocie zo stromu poznania dobra a zla.

* * *

(Prečo vymreli dinosaury?)

Hroch so slonom stretnú dinosaura a pýtajú sa ho:

„Ahoj dinosaurus, má ťa Nóach na facebooku uvedeného medzi priateľmi?“

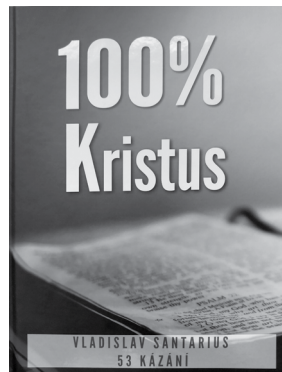
„Nie, nemá“, odvetí dinosaurus.

„Hm, tak to máš asi poriadny problém, čo?“

Knihy do vašej pozornosti

Vladislav Santarius: 100% Kristus

„Ježiš Kristus stopercentne postačuje, ale je aj stopercentne potrebný.“ Podľa tohto vyznania ev. farára Vladislava Santariusu dostala názov zbierka jeho 53 kázní. Nenapísal ju on sám, vznikla prepisom magnetofónových záznamov jeho kázní, ktoré povedal počas svojho pôsobenia v Ostrave. Pastor Vladislav Santarius patril k vedúcim osob-

nostiam duchovného prebudenia na Tešínskom Sliezsku. Jeho rozhodnutie pre službu ovplyvnila kniha Kristíny Royovej „Bez Boha na svete“. Pôsobil v období komunistickej diktatúry a pre svoju vieru bol perzekvovaný, často prekladaný z jedného zboru do iného. Prispelo to k tomu, že Ním rozsievané Božie slovo prinieslo ešte hojnejšiu úrodu. Dotklo sa i slovenských evanjelikov. Popri kázňach kniha obsahuje aj spomienky niektorých z tých, ktorých vieru formovala služba pastora Santariususa. Patria k nim napr. aj Viola Fronková a Jozef Budaj. V úvode publikácie je hutný príspevok emeritného sliezskeho ev. biskupa Stanislava Piętaka: Čím sú kázne pastora Vladislava Santariususa stále aktuálne? Kniha, ktorú vydalo Křesťanské společenství Český Těšín v r. 2021, má pevnú väzbu, 256 strán formátu A5.

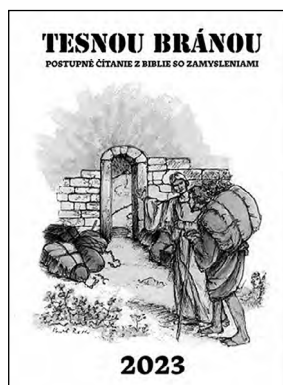
ed. Ivana Poláková: Miloš Kovačka – aristokrat ducha

Zborník vydala Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici v r. 2021 pri nedožitých 80. narodeninách doc. Miloša Kovačku – popredného slovenského historika, bibliografa, zanieteného evanjelika, skvelého prednášateľa. Zborník zostavil autorský kolektív pod vedením editorky Ivany Polákovéj. Kniha predstavuje M. Kovačku širšej verejnosti a ozrejmuje jeho prínos pre slovenskú bibliografiu – kultúrne, literárne a cirkevné dejiny Slovenska a Slovákov. Publikácia obsahuje nielen štúdie, ale aj spomienky súčasníkov, autorské texty o slovenských dejateľoch a spisovateľoch – vrátane tých, ktoré Miloš Kovačka publikoval na sociálnych sieťach. Zborník má pevnú väzbu, 192 strán, vrátane samostatnej obrazovej prílohy.

Tesnou bránou 2023

Ročenka obsahujúca postupné čítanie Biblie so zamysleniami na každý deň. Kniha chce čitateľom pomôcť počúvať a prijímať Božie slovo uprostred všedného dňa. Vydal: ViViT, Kežmarok v r. 2022, mäkká väzba, 264 strán, formát A5.

Fotoreport

Služby Božie nielen pre deti, 29. máj 2022

Vzdelávanie presbyterov a spolupracovníkov, 11. jún 2022 v Častej

Služby Božie na Zborovom dni v Častej, 12. jún 2022

4:13 Riekol jej Ježiš: Keby si poznala dar Boží
a kto ti hovorí: Daj sa mi napiť, - ty by si Jeho
prosila, a On by ti dal živú vodu.

Detský tábor –
zoznamovacia hra,
júl 2022

Každý tím
vyhotovil oblečenie
pre jedného športovca.

Denný detský
letný tábor,
júl 2022

Počas hry v meste deti plnili rôzne úlohy.

Ordinovaný bol aj Matej Trepáč, v súčasnosti náš zborový kaplán.

ORDINÁCIA
EVANJELICKÝCH
KAPLÁNOV
2022

Timotej Devečka
&
Miroslava Kmecová
&
Matej Trepáč

16. JÚL 2022
O 10:00
CZ ECAV
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

Priamy prenos:
ECAV s vami

Detský tábor – spoločná hra

Ordinácia novokňazov, 16. júl 2022, Liptovský Mikuláš

Letný tábor mladšieho dorastu, júl 2022

Zborový tábor, august 2022, Čertov

Súťaž detí na Zborovom tábore 2022

Zborový tábor, august 2022, Čertov

Zborový tábor, august 2022, Čertov

INSIDE tábor, 23. – 26. 8. 2022, Dechtice

Naši hostia – Curt Westman s manželkou Arnhild (vľavo), 28. august 2022

Orchestrík hral na Službách Božích 10. 9. 2022 v amfiteátri v Galante.

Západný dištrikt zorganizoval 10. 9. 2022 Služby Božie v amfiteátri v Galante.

Kapela L+ Band počas Zborového dňa 11. 9. 2022

Biskup Mihoč so zborovými farármi z Legionárskej, 11. 9. 2022

Chata staršieho dorastu, Orava, leto 2022

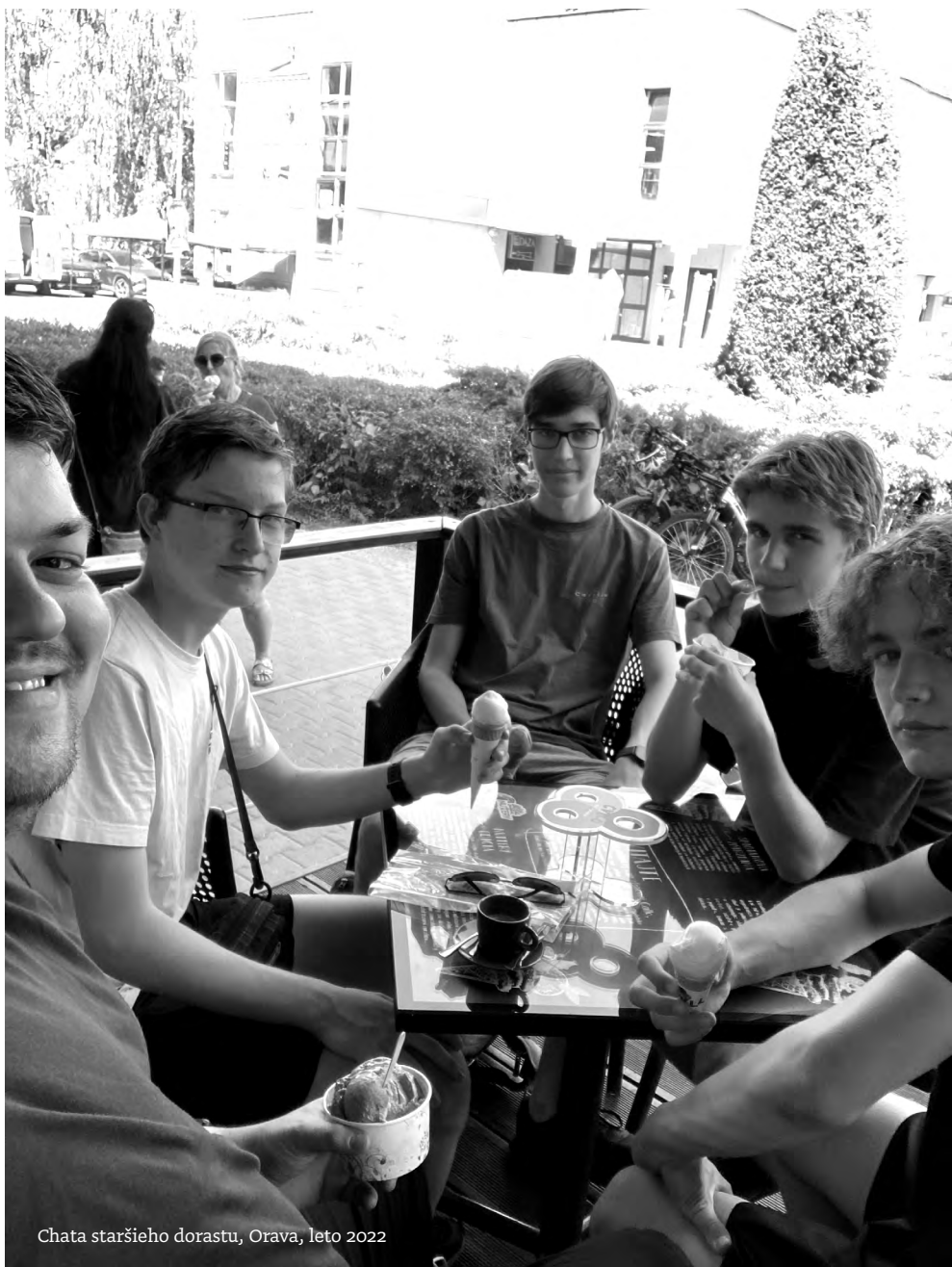

Miesto prázdninového pobytu
staršieho dorastu, leto 2022

Chata staršieho dorastu, Orava, leto 2022

Chata staršieho dorastu, Orava, leto 2022

EV 4391/11
ISSN 1338-7936